

ידי שבת

פעם שער צייטונג

Pest, den 4. August 1884.

Nr. 89 ועכצנהטער יארהאנג

דער יום אל וואכענטליך... פריש אויסלאנד... 9 גולדן... 4 גולדן... 2 גולדן...

אויף דעזע צייטונג קאנן מאכן יעדען טאג... דאס יעדערמאן בעליהעם... 29 גולדן... 15 גולדן...

צו פיעל בילדונג!

פארנומעטערן אכטיגסטאנס אויס דא אינא-... דער יודישער פאר אינעם נראטער שארפערקען... בעפרייט ווארדען. דער יודישער אכטיגסטער אינד...

ווען אין פערטאליענער וויא בערטאלן... בערענען פאר דעם זון יעדער אכטיגסטער מענטש... מיט קענען אונד פערטאלע אכטיגסטער דעם ווערעם...

פערטע מאנאט יא הרמ"ד.

האפטען וואלדען ווען דא ניטס בילד צו קאנען... זענען זוכטערן אדער אינוועניואטאנטפארעסאציען... ערדאבען ווערדען. פילד אבער אינע וואלדע בילד...

עס איט ווארדען אן דער צייט, דאס אינע... זענען ווערענען אכטער פארטענען, דאס איט... זע קענען אין זען טיטען פאלדען נור אינוועניואט...

לונג אדער וועלע אונד אדער רעליגיאן און הערן

טיפעלע פערקויפן... דענן דאס דער אינארשישע קריטיסיטיטעטער... עס זיך ציר אינארשישע נעמאטס האט, ווישישע וועי...

וועלדע ליבסארא דער יודע אין אונגארן אים... אדוואקאט פאר זיך האט, דאס ברויט ווארדענען... ניטס ערדאטעט צו ווערדען אים דאן פילדע...

נעשע פֿעסטער ריכט.

פעסטער-פֿרייזען.

נעשרידע-נעשעפט. ווייצן וואר מעסיג וועגני צו מארקטע נעבראכט. דער פּערקויף וואר שוואך. 10000 מעטער-צענטער וואררען פּערקויפט.

1111 צו 777 (אלט) 100 מעטר 78. קילאָ 9.60
נילדר 300 מעטער-צענטער 77. קילאָניאָמא 9.60 נילדרען,
דעמטאָ (נייע) 500 מעטער-צענטער 80. קילאָ 9.50 נילדרען -
100 מעטער-צענטער 79.5 קילאָניאָמא 9.35 נילדרען. -
פֿעסטער ריכט 79.5 (נייע) 200 מעטער-צענטער 79. ק.
9.30 ניל - 100 מעטער-צענטער 78. קילאָ 9.30 נילדרען.
ווייסענבורגער (אלט) 1400 מעטער-צענטער 77. קילאָ 9.40 נילדרען.
באשפּאקער (אלט) 500 מעטער-צענטער 78.8 קילאָ 9.35 נילדרען.
נאַרדאונאָרטישער (נייא) 100 מעטער-צענטער 78. קילאָ 9.05 נילדרען.
(אלט) מער 3 קילאָניאָמא (פּאַסטער).

קאַרן 7.40 - 7.45 נילדר.

נעריסטע 6.80 - 7.40 נילדר.

האַפּער 7.50 נילדר.

דעם פּער אויגוסט-סעפטעמבער ליי צו 18% - 187 נילדר.

פֿעסטער שלאכט פּיעה-מאַרקט

בייא דער אָם 31 מעטער. די יעדער אין פעסט אָבערהאַלטע-
נען וואָנענמאַרקטע וואררען 2417 שטיק ניאָט-אינד 545
קליינ-פּיעה צו מארקטע נעבראכט. היערשאַן יואררען פּער-
קויסט 37 שטיק פֿעסטער פּעטער פּאַן 100 ביז
210 נילדרען. - 1007 אָכסען דאס פּאַר פּאַן 200 - 315 נילד-
רע. דאס פּאַר פּאַן 145 - 300 נילדר 279 מעיק-קויטע
דאס שטיק פּאַן 100 - 171 נילד 293 שטיק ביפּפּעל דאס
פּאַר צו 100 - 250 נילדר 545 שטיק קעלבער. דאס שטיק
פּאַן 15 - 26 נילדר, 20 שטיק שאַפּע דאס פּאַר פּאַן ביז
- נילדרען, פּרייז פּער 100 קילאָ: אָכסען-פּלייש 55 - 59
נילדרען. קוה-פּלייש 53 - 56. נילדר. קאַלכ-פּלייש 44 - 46
נילדר. אונד ביפּפּעל-פּלייש 49 - 52, נילדר.

לאַטשאַיעהונג פּאַם 30-טען יולי 1884.

בריקן 11 14 33 75 79

פּעראַטאָר-פּאַרלענדיגער רעדאַקטער: מאַכס סאַבאַלטיש.

פֿאַנקורן

אַין דער היעזיגע אַרטהאַדאָרסטען נעמינדע
אַיזט דיא שמעללע איינעם שיינ וסיין וועלכער און
אין בעל תּפּילה יקרה זיין מיט, צו בעזעטען. מיט
איינעם יאהרעס-ניאַרלעט פּאַן 300 נילדרען. פּרייזער
וואָהנונג, נאנעזער שחמה אונד נעכענעמאַלומענטע,
וועלכע אייגען ווערטה פּאַן מינדעסטענס 150 נילדרען
אַהרליך רעפּאַדעמטערען. רעפּלעקטאַמענטע פּאַנגען
צום פּאַרבע פּאַרטיאָן ביז אַ דרייט אַליל עישיגען
דעם אָקצעסאַרטען ווערען דיא רויזעשעען פּע-
נשינס.

סאַלנאַק, אים יולי 1884.

די ווייל פּאַרזעט.

דאס דער האנדלונג פאַן
מ. ע. לעווין זאָהן
קאַניאָסטע ני 1,
נעשפּיעהל איהר רייכטאַרטייטעס לאנדע פאַן עכטע
יעראסלאַב יער סלודים אונד סלודים קטנים,
נאָר אונד זילכער באָרמען (עשיות) ציצית, ספּירי-
תּרוט, תּפּילין, מזויות פּאַן ספּודים נאנטים, אויס-
נעיאַהלעט שפּודות מיט יאַהלקלינגערע פּאַנגע,
סד רום, חמישים, מחזורים אונד תּהניות מיט אונד-
נארישער, דיישיגע אונד יידישדישישער איבערזעצונג,
אַן פּערישע אונד יידישדישישער איבערזעצונג פּאַנגע,
שעפּט אַרדאָנאָנע פּודות אונד מאַנטערל צו
ספּיר תּרוט מיט שאַנסען נאָר-שטיק-קעייגן, וואַט-
ליכע אַרטיקל צו דען בלייבסטען אַבזיקוויסיען,
לחם חם כּוּת, איינענעכטע (מבחרים) אַלס און
אַן אַיינאַל קוסטען אַרטיקל, ניינע לולבים אונד
דרום און פּרייזעטע קוויסיען,
בעשעללונג פּער פּאַס נעגען נאָמאַרטע אַרטי-
אנאנע ווערען פּאַסטע פּאַנגע.

ער וואָנטע פּרייער און עשעשען ביא האַמוואַן אונד
זאָפּט ער נאָך בוראָפּעס קאַם. פּעיאָמיסעט ער עס ניע,
ווערהאַווי צו בעזוכען, מעהרערעמאַלע לוד ער אונס און
צו זיך און אונד ביא איינער נעלענעוהיים מאַכען וויר,
ויליאם ווערהאַווי, אַראַד מעדיאָנאַן אונד מעהרערע
אַרדעיע איינען אויספּולט צו אים.

דען נאָסטען אים בוראָפּעס וואררען איינע אַנע-
נעהטע איבערזאָשונג צו מהיל, דענון צו ווענער צייט וואַר
אַיך סאַכע-בונאָפּ, דער בעהרעטישער שרעפּטעמל-
לער מיט ווענער ליעבנעסוויררען נעמאַהלן ביא ניאָם צו
בעזוך און שעשע אַנווענדער.

עס נאָב אינטערעאַלונגען, סאַני, מוויק אונד ניע
זאָנג: אַללעס וואָס דאָס פּאַרזענלעכע אן אַנעמלעכ-
קייטען בעשען קאַנן.

שאַן דאַמאַל קאַנעט מאַן דיא און דער לופט ליע-
נענדען סייפּאַטעט דעם אַמיסינטיסיסיס וואררעמפּען,
דיא שרעאַנע עקסיסירטע בעריטש. דיא ראַלע וויקאַר
אַישפּאַציעס בונאָנן זיך און איהרע וואררען נעשטאַלס
ציינען, עס מאַנ פּיעלייכט צור ועלכען צייט נעוועזען זיין,
דא דיא אַנווענדעטאַסינענד אן איהן איינע דאַקטאָרעס-
פּע ריכטעטע.

אונד באַצוואַר דיא לופט פּאַן זאָלען איהרען נע-
שוואַנגער וואַר, פּעיאָרמילישע ווערהאַווי דיא אַנאַציע
אַנען איינשפּיציאַס דאַך, אונד פּעראַפּעטע רעוועלכען איהן
דאס נעשישענעסעט.

דאַמאַל אַריינשפּען און ווערהאַווי נאָך דער ערלע
נייט, דער עס אַ איינע אונטערזעלכיקים אונד וויררעני
ניקיים היעלש, דיא יודען צו בעליידען אונד צו פּעריאַלען.

ער נאָמס דאָס אויפּרעטען איינשפּיציאַס ניכט עיינעס
אונד היעלש איהן ועלכט פּיר פּעריקט

זעלכט און דער אַפּאַרעט דער אַנווענדעטאַס-
יינענדר, אַלס דיא פּאַליציע און דיא אַנעלענעוהיים צו
סענען בענאָנען, האַפּט ער פּיר איינשפּיציאַס ניר נאַרעלשעכע
אונד נייט פּיעה פּיעסאָלליך דיא פּאַליציע אן דיא דורך איהר
אונטערזעלכיקים פּאַנגענען דיא מיקע ווענדער איינמאַל צום
עלעאַנטען אַייפּאַבולאָנן בעשערעכט וואַר.

ניכטס וואַר נאַטורליכער, אַלס אַן אַן עשעשע אים
הווען ניאָם דיא יודענפּאַרענע צור שרעאַכע קאַם. איהן ווער-
האַוויאַס ריקקער פּאַן עשעשע פּלינגע ער ווענדערזאַל
צו ערצאַהלען, דאס ער אַראַף ניאָם פּאַלענדעס נעוואַט
האַב:

ווענן סיר דיא יודען 4000 נילדרען צור דעקונג דער
קאַסען צור פּערישענע שטעלען נאַרדאַרעט אַיך, דאס
אַיך איינשפּאַציע אים רומער בעזירקע צו פּאַלל ברינגע.

ווער האַפּטע נעראַכט, דאס ווערהאַווי אַ ראש אים
זאַשעלן אונד יונג פּרינגען אַן לייכט ווערען ווערען ווער
האַפּטע איינע זאָלכע פּעראַנדערונג און נור אַהנען קאַנגען
(פּאַרזעטעוונג פּאַלעס).

פֿערלאָונג

דער קלאר ילאָוע

בייא דער אָם 31 יולי פּאַרזענאָסטענען ציעהונג פּיעל
דער הוישטערשפּעטער מיט 25000 נילדרען איהן ניט 27808
- פּערינער נעוונען יע 100 נילדרען, דיא נימסערן 706
15188 11409 10673 8926 8000 6555 6101 3965 3452 1846
18698 17856 17957 16444 17656 16944 16134 11685 15681
23207 23843 21357 19643 19564 19437 19298 18734
31077 29875 29574 29004 26890 26489 26296 23769
38989 35910 38294 35430 34749 33426 32986 32589
41779 41166 40191 39542 39553 38957

ווער ערוואַכען איינערע נעעהרטען פּענימער-אַ-
טען אונד פּריינער זיך מיט איהרען איינשפּיציאַס ניר די-
רעקט אן אַ ווענער רעפּאַקאַציע און ווערען אונד דיא
אַרעכעטע אַיטמער דייטיק זיין פּאַלעס איינענען:

יידישע פּעסטער אייטונג

וואַיטנער בולוואַר נומער 29.

Jüdische Pester Zeitung
Waltzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

דען נייא איינשפּענדען פּענימער-אַטען
ווערען וויר דען אַפּאַנג איינערעם פּעליעשאָנעם
ניאַסיס.

הענדער הערר און דיא צו אונד זאָמט רעשפּעקט-
פּאַלל דען הום ליפּענדר: מאַראַטע, אַיך ערלייכע
מיר, דיא ראררע אַייפּערקוואַם צו מאַכען, דאס
אַיך אַנשיגענדר ניכט נע פּליענע און דעם היטען, און
איהרעם רייצענדרען קינדעס זעצט: דיא ערשרעק-
טע יונגע מיטטער, דיא און דיעועס איינענעלוק און
דער מהאַם דאס וומען אַיינער פּליענע צו אַרען
נליכטע, נייפּ פּאַלל איהרעם באַטמיטש טאַשינאָנען,
אום דאס האַסליכע מהיער צו פּערישען אונד דער
ליעבעסוויררענע הערר שליט מיט זי נעם נאָסטע-
אונדשוה נאָך דעם איינזעק, איהרעם ער באלד
איהן דער שלשער, באלד איהן דעם קינדען רע-
זינגען פּרויאַ צו בעמערקען שיען. ענדלעך ציינטע
ער מיט איינעם טראַוואַפּיערענדרען לאַבען דער ניע
אַנטימיטען דאַמע צווייטע יונגע פּאַנגען איינע
צערקויעשטע פּליענע אונד ניינע זאָנג אַבערמאַלס
דען הום ציעהענדר אונד פּאַן דער מוסטער מיט
קאַפּפּליעמענטען איבערשיטטע, דאַפּאַן, קיים וואַר
דער עקלעאַנטע פּערמדע יעדאַך אים דיא עקע, זא
בעמערקען דיא דאַמע צו איהרעם ליידעווען דאס
מיט דער ניימיטען פּליענע און איהרע קאַסבאַרע,
מיט דיאמאַנטען בעזעשעטע איהר אונד דיא דאַנע
נעאַרניע נאָלדענע קעטטע פּערישוואַנדען ווארען.
דיא און זא אַיינענעמאליכע ארם בעשטאַהלענע
קלאַנטע דיא זאכע דעם נאכטען פּאַליציע-
קאַמפּסיאָנאַר, דער איהר יעדאַך ניר דען ראשע ער-
טהוילען קאַנגעטע, און צוקונפּט פּאַר צו האַפּליכען
פּליענענאַנערן און דער הום צו זיין.

יוליאוס ווערהאַווי

X. (פּאַרזעטעוונג)
עס וואַר אים כּונע דעם שיקוואַל נעשריענען, דאס
ווערהאַווי פּאַן יינען אַלשען פּריינדרען פּעלדאַסען ווער-
דען זאָללעט.

העמאַן אָפּטאַ וואַר דער ערסטע, וועלכער ווער-
האַווי נאנז וורכשווער ער פּעליעס צוערשט דיא פּעראַ-
ציען דעם, פּאַנגענענע אונד אַלס איינע פּאַן אונס
איהן צורקאַהאַלשען וואָללען. זאַנטע ער: קינדער! צווייא
זאַכען ווייס און נעוויס, ערסטעס ווייס און, דאס אַיך
סיינען אַסאַרטעס ניע בעדייטן ווערען: צווייטעס ווייס
אַיך עס, דאס איהר אַללע באלד מינעם ביישפּיעלע פּאַל-
נען ווערעט, איהר סייסטע ווערהאַווי נור עקענען, אונד
יעדער פּאַן אַיך דער און עהרלעכיקע אונטער-
באַראַקער עשואַם האַלש, ווירד ווערהאַווי מיידען, וואַ
פּאַן אַן יונדע מיידען, אונד העמאַן האַפּטע ערעכט-
קורצע צייט נאָך דעם איינשפּיטע העמאַניס, פּעליעס
פּויל אַרטיש דיא רעדאַקציען דעם, פּאַנגענענענען.
(העמאַן זאָוואַל אַלס אַרטיש נעהאַרען בעקאַנסליך צו-
טאַלענטעשטען דער אַנאַבאַרעטען און אַנאַבאַרעטע-
קייטאַטיאַ.) באלד דאָוויף פּאַלעט און בעלל פּאַטאַ,
(וואָן דעם פּאַרזענען פּאַרזעכטע קאַפּאַקאַן טאַטאַ).

ביא וואַר ציינען וואַ ווערהאַווי שפּאַטער איינמאַל
מיט בעלל פּאַטאַ איהן דער אַנאַרשטאַטע צוואַסענאַרע,
איהם דיא האַנד ענטווענענענענע אונד איהן אַנאַר-
בעלל פּאַטאַ נאָמס יעדאַך דיא איהם אַנאַבאַרעטע רעכטע
ניכט און אונד נאָמס נויט וואָרלעזן פּאַן דאַנען.
דיא אַנאַל יונדע נעשייטען פּערינענער זיך זאָל-
נענעשטאַלס, ניכט אַבער יינע פּאַרזעכטע פּאַליציעס, דיא
אין פּאַלע איינעם בענאָרדינען איינשפּאַרעם נאָך און
נאַקטעס מאַסע ערדאַרע וואררען.

בענאָר אַיך יעדאַך איהן צוריקקאַמע, ווילל אַיך
צור באַראַקעטעווירונג ווערהאַוויס נאַכפּאַלענדער בענע-
נעוהיטען ערצאַהלען, איהם וועלכען פּאַן אַס נירנליכעסען
ווערהאַוויס פּאַלעזאַכע אוימואַנדלונג, דיא פּאַן פּיעלען
ביוזער נאָר ניכט בעזעכטע וואררען בעוהיטליען האַנן.
פּאַן קאַנן איהם דעוועלכען און איהן יינע הייטע האַל-
פּונג פּאַלענען:

דיא אַנאַבאַרעטע פּעריאַטיאַ האַפּטע איינען אַל-
טען נעשייטען, דיעןן איינענעם מאלאַר ניכטס אַנאַרעטעס
וואַ, אַלס דער יודע אויס.

דעוועלכע וואַ און דער פּאַרווינג איין אַנאַווענער
פּאַנן, אַלס דער אַראַף נאַ פּאַי.

רעוועלכע, דעכטען זאָן אַלעקאַנדער ניאַם,
שפּאַטער ווערהאַווי מיט יינעם שפּאַקע אים קאַפּעצער-
שלאָנען וואָללעט, אַבער פּאַר דעם רעוואָלוציע ווערהאַ-
וואיס צוריק שרעקטע.

צור טאגערשיפט

דיא אידישער פערשטארינג האט דען פאלען
ניכט גור ניכט געטראפן זאגערן דעמאלטן
זאגאר איינע הארדן לעבעדיגעס געליבעטע
דאס פאלישע עלעמענט ווירד בעראנטערט פאר

פערשטארינג פון אונזערע קינדער

אויס צוויי בייבונדן איינעם יי
דען זייער מאפעסאט דער קאני האט אונז
דען געליבעטענאכטן דעם הערן דאדער הייט

אויס צוויי בייבונדן איינעם יי
דען זייער מאפעסאט דער קאני האט אונז
דען געליבעטענאכטן דעם הערן דאדער הייט

ביא דער אינטערנאציאנאלער שטעלעטעס עס זיך הערדיג
דאס עס וואלדאנבענדע בייסטען זינד זייענע
דיוקעס זייסליכע פערבייבענע בענינגען אונד דאס
זייענדיגען טראטער איינע זאכע פרידער אונד

דעם ס'ר'ס ס'ל' כ' ע'ן פ'יערדאפעט דאסעלבע
פערבייבענע ביאנאס האבען מאן מוס עס גע
וויסנדיגסטן אונד אין גליק בעטראכטען דאס
דיוקע בעטאיען אונד דען ווישען פרידעראף צעל

אויס צוויי בייבונדן איינעם יי
דען זייער מאפעסאט דער קאני האט אונז
דען געליבעטענאכטן דעם הערן דאדער הייט

אויס צוויי בייבונדן איינעם יי
דען זייער מאפעסאט דער קאני האט אונז
דען געליבעטענאכטן דעם הערן דאדער הייט

פאלליעטאן

דיא אפפער דער סאכארא

וויסנדיגער דאסאן אויס דעם 17 טען יארהונדערט

וואס מיר דער סאכא האלעווי איבער דען מעססאס
זייער אקנוסט זיין טון אונד וואלטען נעמאס האט וויס
אונד נאך אללעס דיא פולער זייער לעהרען אונד אויס

איינע מעססאס דעם וואגען זאכעס אונד איינע מעססאס
דעם וואגען דאדערס וויס עס ניכט אונדערקירן און
הנדערס אונדאבער הערערש זייסשטען דאס דער מעססאס

אויס צוויי בייבונדן איינעם יי
דען זייער מאפעסאט דער קאני האט אונז
דען געליבעטענאכטן דעם הערן דאדער הייט

אויס צוויי בייבונדן איינעם יי
דען זייער מאפעסאט דער קאני האט אונז
דען געליבעטענאכטן דעם הערן דאדער הייט